

מעדני אשר

גליון תס"ז (שנה י')

פרשת פנחס

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

התמיד אחר קרבן מוסף, על כן בתפלה דאסמכינהו רבנן אקרבות לא תקנו נגדן רק מה שבדיעבד מעכב בקרבנות.

אבל בשו"ת מהרש"ג ח"א סי' כ"ב פסק דאסור להקדים להתפלל תפילת מוסף בציבור קודם שהתפלל תפלת שחרית, משום דמה שתפלת שחרית קודם למוסף, אינו רק בשביל שהוא תדיר נגד מוסף, רק יש לנו מקרא מפורש דתמיד קודם למוסף דדרשינן "וערך עליה העולה" עולה ראשונה.

וכן בספר שבילי דוד אור"ח סי' רפ"ו סק"ג מבאי בשם רב אחד שרצה לומר באם בא לביהכ"נ בשעה שציבור מתפללין מוסף יתפלל עמהם אם לא יעבור זמן תפלה של שחרית אח"כ, דטעם שחרית קודם לתדיר, ובה דמוסף בציבור, הוא מקודש ולרמב"ם בתדיר ומקודש יעשה איזה שירצה, והשבילי דוד דוחה זה, דלא מיקרי מקודש רק כשיש ע"ז יותר חיובים משא"כ בזה גם שחרית מצוה בציבור אלא כבר התפללו ורק מוסף יעשה מן המובחר וזה לא דוחה תדיר כמו שנתבאר בסי' כ"ה בדברינו דאין מעבירין על המצות בשביל מצוה מן המובחר, כ"ש תדיר כדמוכח בסי' תרפ"ד עין שם.

וכן המחזה אברהם מובא בירחון שערי תורה תרע"ב ח"ו ק"ו א' סי' ב' השיב לשואל שרוצה לומר דיתפלל עם הציבור מוסף קודם שחרית משום דכדי לקיים תפלה בציבור הוי כדיעבד, דדבריו לא נהירין כלל, דכיון דקימ"ל דתפלות כנגד תמידין תקנו, ותפלת שחרית הוא כנגד תמיד של שחר וקימ"ל מנחות מ"ט מנן שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר ת"ל וערך עליה העולה עולה ראשונה, וזה הוא מצוה מדאורייתא, והתוס' במנחות שם נסתפקו אם אפילו בדיעבד פסול, ואפילו אם לא פסול בדיעבד עכ"פ מצוה מדאורייתא שלא יהיה דבר קודם לתמיד של שחר וזה לא מטעם תדיר קודם, וא"כ הדבר פשוט שאין להקדים מוסף לשחרית משום תפלה בציבור, ועיין במג"א סי' ס"ו סוסק"ב וכן פסק האליה רבה דעדיף להתפלל ביחיד לעשות המצוה מהמובחר, ועיין תשובות מהרש"ם ח"ג סי' שני"ט, מכ"ש בני"ד דאיכא מצוה מדאורייתא להקדים התמיד של שחר אין ספק דזה דוחה את התפלה בציבור, עיין בשו"ת צ"ח אליעזר חלק י"ג סימן ל"ח.

מי שבא בשבת לבית הכנסת מאוחר והציבור מתפללין מוסף האם מותר להתפלל מוסף קודם שחרית?
בפרשתן כ"ח כ"ג מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד.

מכאן ילפינן בגמ' זבחים פ"ט ע"א, ברכות נ"א ע"ב דאם יש לאדם לעשות ב' מצוות האחד הוא דבר שהוא תדיר והאחד דבר שאינו תדיר אז צריך להקדים התדיר קודם.

ובספר מעדני אשר פרשת פנחס תשי"ו **הארכתי בקושית הראשונים על הא דאיתא בגמ'** פסחים נ"ח ע"ב מנן שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר וערך עליה העולה, מדוע צריך קרא מיוחד לזה, הא בכל התורה תדיר ושאינו תדיר קודם וילפינן מקרא דמלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד, ומדוע צריך קרא מיוחד לזה, עי"ש תרוצים נפלאים.

יש לחקור אדם שבא לבית הכנסת בשבת באמצע התפלה והציבור כבר מתפלל מוסף האם מותר לו להתפלל מוסף בציבור קודם תפילת שחרית או דילמא אסור כיון דתפלת שחרית כנגד קרבן תמיד, וקימ"ל דאסור להקדים שום דבר קודם לקרבן תמיד

הנה בשו"ת באר יצחק אורח חיים סימן כ' נשאל במי שאיחר לבא לבית הכנסת בימים שיש בהם מוסף ומצא ציבור מתפללין מוסף והוא לא התפלל עדין שחרית, האם יתפלל מוסף עם הציבור ואח"כ יתפלל שחרית ביחידות.

וכתב: דלכאורה נראה כיון דקימ"ל תפלות נגד תמידין תקנו, א"כ כיון דתמיד של שחר היה קרב בראשונה ואין לך דבר שיהא קרב קודם לו, לכן אפשר דאסור לו להתפלל מוסף קודם שהתפלל שחרית.

ומסיק אך לדינא נראה דיכול להתפלל מוסף עם הציבור אף שלא התפלל שחרית: משום דהא מבואר בגמ' זבחים מ"ט דהא דאין לך דבר קרב קודם תמיד של שחר אין זה אלא למצוה בעלמא, וכמש"כ התוס' יומא כ"ט ב"ה אלא אפילו כו', ובפסחים נ"ח ב"ה העולה כו', ובעירובין ב' ב"ה שלמים כו' וכמו שהעלה המל"מ בפ"א מה' תמידין ומוספין, וכמבואר בירושלמי ר"פ דיומא ולכן כיון דבדיעבד כשר אם הקריב

"זהרנינו כל ישרי לב"

בשמחה רבה הנני מודיעים על הוצאת הספר החדש

"שפת חיים"

מאת הרב"צ רבי אברהם חיים אלימלך גראס שליט"א

רב ואב"ד האלמין ירושלים

ובו שיחות חיוזוק ומאמרים יקרים ועיצות נפלאות להתחזק בכל מצב באמונה ובטחון ובהשגחה עליונה

ומכתבי חיוזוק לחתנים ואברכים להתעלות בעבודת ה' ובעבודת המידות ועוד ועוד

להשיג בכל תנויות הספרים

לברורים בכל עניני הספר בטל: 052-7626670

המוציאים לאור

מדוע קורין את המגילות קודם קריאת התורה

הרי תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם?

יש להקשות: למה קוראים תחילה את ג' המגילות, דהיינו שיר השירים, רות, וקהלת, ואח"כ קוראים בתורה הרי תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, ובשלמא בקריאת התורה דפורים, אתי שפיר דתחלה קוראים בתורה שהיא התדיר, ואח"כ קורים את המגילה, משא"כ שיר השירים, רות, וקהלת, כך מקשה בחשוקי חמד בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

ומתיר: אם יקראוה לאחר קריאת התורה, קיים חשש שיאמרו שיש בהם ב' הפטרות, הפטרת החגים, וגם מגילת קהלת או רות או שיר השירים הם מפטיר, ויברכו עליהם ז' ברכות כמו במפטיר, ולכן הקדימו אותם, ולכן מגילת אסתר קוראים אותה לאחר קריאת התורה, כיון שבפורים אין מפטיר, אין חשש שיטעו בה, ועוד טעם שקוראים אותה לאחר קריאת המגילה, משום שכתב השפת אמת מגילה כ"א ע"ב שאע"פ שאין פוחתים מעשרה פסוקים בתורה, בכל זאת בפורים פוחתים, משום דאיכא נמי קריאת מגילה, והיא משלימה לעשרה פסוקים, ומאחר והמגילה משלימה לעשרה פסוקים יש לקרותה אחר קריאת התורה.

וכן בשו"ת תשובות והנהגות כ"ד א' סימן ש"יג כתב מצאתי במפרשים שתמהו למה אנו קורין אחרי שחרית לפני קריאת התורה המגילות רות, קהלת, ושיר השירים, ולא אחרי קריאת התורה כמו בפורים, ונראה שבפורים הקריאה חובה ושפיר תדיר ואינו תדיר תדיר קודם, ומקדמינן קריאת התורה דתדיר, אבל שאר המגילות אינם חיוב מעיקר הדין רק מנהג לקרות ולא נהגו כן בכל מקום אפילו אצל האשכנזים וע"כ במנהג לא שייך דין תדיר ואינו תדיר, ומקדמינן המגילות, שנהגו העם לאחר ביום טוב ויש שלא מגיעים לשחרית ולכן תיקנו תקיעות במוסף, כמבואר בגמ' ר"ה ל"ב ב' ואם נאחר המגילות יאחרו גם קריאת התורה, שאין רצונם לשמוע המגילות, ושפיר הקדימו המגילות שאפילו יאחרו יגיעו לקריאת התורה ביום טוב שחיובו חמיר וכדאורייתא.

האם קריאת התורה בשבת היא חיוב מן התורה?

בפרשת ב"ח ב"ח ביום הראשון מקרא קודש וגו' וכן בכל המועדים.

הנה הרא"ש בפרשתן וכן בדעת זקנים מבעל התוס', וכן בחתן סופר ח"ב שער התפלה וקריאת התורה פ"ח ד"ה ובעמדי כתב דהכונה לקריאת התורה דיש חיוב במועדים לקרוא בתורה, חזינן דסבירא להו דקריאת התורה היא מן התורה.

והנה בדבר זה אם קריאת התורה מן התורה איכא חמש שיטות בראשונים:

א. שיטת רש"י ברכות י"ג ע"א, וכן במגילה י"ז ע"ב דקריאת התורה הוא מן התורה, ובמקום אחר יומא ס"ח ע"ב ד"ה בא לקרות כתב דקריאת כהן גדול ביום הכפורים, הוא מן התורה, ובשפת אמת שם הקשה על רש"י הא ליכא שום חיוב קריאה מן התורה, ולפי מה שכתבנו א"ש דשיטת רש"י דכל חיוב קריאת התורה היא מן התורה. וכן הוא שיטת הב"ח באור"ח סימן תרפ"ה דכיון דמשה תיקנו הוא דאורייתא.

וכן שיטת התשב"ץ ח"ב סימן קס"ב דכתב דקריאת התורה היא מן התורה, דכיון דברכת התורה היא מן התורה כ"ש עצם הקריאה.

ובגליוני הש"ס ברכות כ"א תמה עליו דהא קריאת התורה אינה אלא מדרבנן, אבל לפי שיטת רש"י אתי שפיר.

ובשו"ת עמודי אש סימן ו' תמה עליו: דהא דברכת התורה מן התורה, אינה אלא ביחוד הלומד תורה, אבל לא בקריאת התורה.

ב. התוס' שם הקשו על רש"י דקריאת התורה היא רק מתקנת עזרא, והוא דרבנן, וכן כתב בשו"ת כתב סופר אור"ח סימן ה' ורק קריאת פרשת זכור, ומקרא בכורים, ודוי מעשר ופרשת חליצה היא מן התורה.

ג. בתוס' הרא"ש שם במסכת ברכות, הוסיף שפרשת פרה נמי היא מן התורה, וכן כתב הריטב"א מגילה י"ז ע"ב וכן בטור סימן תרפ"ה ובמג"א שם, ובב"ח, עיין משך חכמה פרשת חוקת היכן המקור לזה.

ד. במחזיק ברכה סימן קמ"ו כתב בשם התוס' ישנים דאפשר שפרשת שקלים ופרשת החדש היא מן התורה.

ה. בריטב"א מגילה י"ז כתב דבשבת ויו"ט היא קריאת התורה מן התורה, והנה מהני ראשונים בפרשתן משמע דדוקא נמי בשבת ויו"ט היא מן התורה.

קידוש לבנה וקריאת המגילה מה צריך להקדים?

הנה בשו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא אורח חיים סימן מ"א נסתפק בפורים מה צריך להקדים קידוש לבנה כיון דהוא תדיר, וקימ"ל תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם או דילמא קריאת המגילה קודם.

וכותב דיש סברא להקדים קריאת המגילה אף דקידוש לבנה תדיר ותדיר קודם: משום דהא דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, היינו בשניהם דרבנן או שניהם דאורייתא, משא"כ קידוש הלבנה ומקרא מגילה, דקידוש לבנה לגמרי דרבנן, ומגילה הוא מ"ע דדברי קבלה, ועדיף מדרבנן, וא"כ אף דקידוש לבנה תדיר מ"מ יש להקדים מגילה.

אבל דוחה סברא זו: דנלע"ד דקריאת הלילה לאו מצות עשה דדברי קבלה, רק קריאת היום דבמגילה ימים נזכרים ונעשים כתיב ולא לילות, ועיין בתוס' מגילה ד' ע"א בד"ה חייב וכו' ומה שאמרו חייב לקרות בלילה היינו מצוה דרבנן אבל לא נרמז במגילת אסתר.

ולהלכה פוסק: דצריך להקדים קידוש הלבנה, משום תדיר, ועוד המגילה ודאי לא יעבור הזמן, והלבנה עכ"פ יש ספק שמא תתכסה בעבים.

מטעמי אשר

בענייני תקיעת שופר בשבת מתוך ספרי מעדני אשר

א { מדוע גזרו בזמננו דאין תוקעין בשופר כשחל ראש השנה בשבת הרי ליכא רשות הרבים דאורייתא בזמננו, והוא גזירה לגזירה? פנחס תשס"ט }
ב { מדוע גזרו חכמים שלא לתקוע בשופר בשבת דחיישין שמא יעביר ד' אמות ברשות הרבים, הא אפילו יעביר יהא פטור, דהא קימ"ל טעה בדבר מצוה ועשה מצוה פטור, פנחס תשס"ז }

ג { מי שתקע בשופר בראש השנה שחל בשבת האם יצא ידי חובתו? פנחס תשס"ט }

ד { מי שמוחזק לתקוע ביום א' דראש השנה והשני ביום ב' כשחל יום א' בשבת מי התוקע? פנחס תשס"ט }

ה { לשיטת רבי אליעזר דסבירא ליה שבת קל"א דמכשירי מצוה נמי דוחה שבת, א"כ מדוע גזרינן שמא יעבירנו, הא מותר לכתחילה להעביר כדי ללמוד לדעת איך לקיים המצוה, עיין פסחים ס"ט ע"א וליכא למימר דלשיטתו מותר לתקוע אף בראש השנה שחל בשבת, א"כ מדוע לא אמרה המשנה או הגמרא, ראש השנה תש"ע }

ו { מדוע אין תוקעין שופר כשראש השנה חל בשבת הא אפשר לתקוע בשופר של עבודה זרה דאמרינן בגמ' שבת ע"ה ע"ב כל הכשר להצניע ומצניעין כמוהו והוציאו בשבת חייב, וכל שאינו כשר להצניע וכו' אינו חייב, ואמרינן לאפוקי עצי אשירה, ופירש רש"י דאיסורי הנאה נינהו ומאסי, ומשום הכי אם הוציאו פטור, א"כ מדוע ביטלו לגמרי המצוה, הא אמרינן בגמ' ראש השנה כ"ח ע"א דשופר של עבודה זרה לא יתקע ואם תקע יצא בדיעבד, א"כ היא ליה לתקן שיתקעו בשופר של עבודה זרה, ובוה ליכא חשש שמא יעבירנו, דאפילו אם יוציא לא היא חייב, ראש השנה תש"ע }

ז { מדוע כשחל ראש השנה בשבת אין תוקעין בשופר הרי פקוח נפש דוחה כל התורה? ראש השנה תשע"ג }

מדוע גזרו שלא לתקוע שופר בשבת שמא יעבירונו

הרי זה אינו דבר שכיח שיקפוץ?

בפרשתן כ"ט א' ובחדש השביעי באחד לחדש וגו' יום תרועה יהיה לכם.

קימ"ל אורי"ח סימן תקפ"ח ס"ק ה' יו"ט של ראש השנה שחל בשבת אין תוקעין בשופר.

וטעם הדבר: דחיישינן שמא ילך אצל הבקי ללמוד ויעברנו ד' אמות ברשות הרבים.

הנה **בחזושי רבי עקיבא איגר** ראש השנה כ"ט עמוד ב' כתב הקשה לי חכם אחד על התוס' פ"ק דשבת דף ה' ע"ב ד"ה בשלמא דכתבו בשם הירושלמי דלבן עזאי דמהלך כעומד דמי לא משכחת מעביר ד' אמות דמחייב אלא בקופץ, וכתבו דמסוגיא לא משמע כן, וקשה אמאי לא הוכיחו כן בבירור מהכא, דא"כ לבן עזאי יהא תקיעות שופר דוחה שבת דודאי ל"ל למגור שמא יעבירונו בקפיצה.

ומתוך הרבי עקיבא איגר: דלכן נקטינן בגמ' שמא יעברנו ד' אמות ברשות הרבים ולא נקטינן שמא יוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, דהא אף אם יוציא מ"מ כל שלא יעמוד לפוש אלא אם ילך מביתו מיד להחכם לא יתחייב, וי"ל דזהו חשש רחוק שילך דרך הה"ר ויעמוד שם לפוש, משא"כ בחששא דשמא יעבירונו, דבזה אף אם לא יעמוד לפוש יהא חייב לדעת התוס' בחזושי רשב"א בפ"ק דשבת, לפי הנ"ל אתי שפיר דלבן עזאי דמהלך כעומד בלא"ה ניחא דטעמא דשופר משום גזרה שמא יוציאנו מרה"י לרה"ר, רק לדידן דמהלך לאו כעומד ואינו חייב אלא בעומד לפוש צריכין לטעמא דשמא יעבירונו.

ובספר יהודה לקדשו תולדות הגה"ק ר' לייבל איגר זצ"ל ח"א ע"מ כ"ט מסופר, שכאשר למד הגה"ק הנ"ל עם זקנו, הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל, שאל הסבא את הנכד, הנה הירושלמי מקשה על שיטת בן עזאי שסובר "מהלך כעומד דמיי", הלא אין אדם מתחייב על ד' אמות ברשות הרבים לעולם דנעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטר, ומתוך הירושלמי משכחת לה בקופץ מובא בתוספות שבת ה' ב' ולפי זה הקשה רבי עקיבא איגר למה גזרו חכמים בשופר, ובמגילה בשבת משום שמא יעבירונו ד' אמות ברה"ר, הלא זה יכול להיות רק בקופץ, ומדוע דחו חכמים מצות התקיעה ומגילה משום חשש רחוק שיקפוץ ד' אמות, השיב רבי לייבל לסבו, דמכיון דבדבר מצוה עסקינן, אין זה חשש רחוק כלל שיקפוץ דלדבר מצוה אין יהודי "הולך" כי אם קופץ בזריזות.

ובספר הקובץ על הרמב"ם פ"ב דמגילה ה"ג כתב דיש לומר באמת דבן עזאי לית ליה הגזירה דשמא יעבירונו.

ובשו"ת זובב מישרים חלק ב' סימן ט' רצה השואל לבאר דברי הגמ' מגילה ד' ע"ב דמשו"ה לא קרינן מגילה בשבת דרבה אמר גזירה שמא יעבירונו ד' אמות ברשות הרבים, ורב יוסף אמר מפני שעניניהם של עניים נשואות למקרא מגילה, דרב יוסף סבירא ליה כבן עזאי דמהלך כעומד דמי שלא משכחת מעביר רק בקופץ וא"כ הוי מילתא דלא שכיחא ולא גזרינן, לכן מוכרח הוא לפרש טעם אחר, אבל בדובב מישרים דוחה, דקשה לומר דר"י לא ס"ל כרבנן רק כבן עזאי.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין א. עשרה ניסים נעשו לפנחס. איתא במדרש (פר-ב, ה-כה) עשרה ניסים נעשו לפנחס, ונס התשיעי שלא הטיפו דם כדי שלא ייטמא, וצ"ב דהא אפי' הטיפו דם לא הי' נטמא דא' מהנסים הי' שלא מתו וא"כ הו"ל דם מן החי שאינו מטמא, וגם דם תבוסה מטמא.

רק לאחר מיתו וכמשי"כ הרמב"ם הל' טומאת מת פ"ב ה"ג.

ב. מת וקם לתחיה מה קורה לנכסיו. ואיש כי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו כו ה, צ"ע אדם שמת וירשו הירושים נכסיו וקם לתחית המתים אם יש לו כח וזכות לבטל הירושה מן הירושים, או דכבר זכו בהם ואין התחיה סיבה לבטל זכותם.

ג. בעבור מה זכה יהושע להנהגה. בילקוט שמעוני פנחס רמז תשעו ב' יפקוד ה', אמר לו הקדוש ברוך הוא משה לא כמו שאתה סבור אין בניך יורשין את מקומך אתה יודע שהרבה שרתך יהושע והרבה חלק לך כבוד והוא היה משכים ומעריב בבית הועד שלך לסדר הספסלין ופורס את המחצלאות הוא יטול שררות לקיים מה שנאמר נוצר תאנה יאכל פריה, וצ"ע הא עיקר גדולה שימושה של תורה היינו שימוש בלימוד, ולא שימוש טכני, אבל מה ששימש למשה זהו מעלה, אבל איך שייך לומר שזה הזכות שמחמתה זכה להיות הממשיך של משה.

ד. אבילות על החורבן. תניא אמר רבי ישמעאל בן אלישע מיום שחרב ביהמ"ק דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשחות יין, אלא דאין גזרינן גזירה על הציבור אא"כ רוב הציבור יכולין לעמוד בו. ביב ס' ע"ב. וצ"ע דהא כו' הט"ז דדבר המפורש בתורה להיתר אין כח ביד חכמים לאסור, ואבילות בשר ושתיית יין מפורש בתורה להיתר.

ה. חידה. כיצד אשה שהולידה בן ובגלל זה ניצלה מגואל הדם שלא יהרגנה. (רמז שייך קצת לעניני נחלה וירושה).

השאלות דלהלן נמסרו ע"י ב"ב של מרנן ורבנן.

ו. שאלת הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א. יש להבין מהו הלשון 'אי אפשר לבוית בשר בלא שחיטה' ביצה כא, א, וכי דווקא בוית צריך שחיטה, ולא מיבעיא לשחיטת ר"י דחצי שיעור אסור מה"ת, אפילו כל שהוא אסור ללא שחיטה, ואף לר"ל עב"פ איכא איסור דרבנן.

ז. שאלת הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. מה היה המשא ומתן המבואר במד"ר פ"י ח"י שרה' בין יפתח לפנחס שכל אחד לא רצה לבוא לשני בשביל להתיר את נדרו, ושניהם נעשו, הרי היה כאן הצלת נערה מישראל.

ח. שאלת הגאון רבי אביגדור נבנצאל שליט"א. מה יהיה הדין בכהן שהשקה אשה סוטה, והסוטה מתה מהמים המאררים, ואח"כ יבואו עדים שהכהן ב"ג וב"ח והנה לדעת ר"א כל עבודתו למפרע פסולה, האם זה יהיה ראיה שהעדים שהעידו על הכהן היו עדי שקר דבל"ז לא הייתה מתה.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
 3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
 5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.sl1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו וכמו"כ שם וטלפון.
- אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח מנחם אב

מכתבים למערכת

מי שרוצה ללמוד הלכות שחיטה לאברכים האם מותר לו להכניס סכין לבית הכנסת

מה שחקרתם בהא דקיימא אוריח סיי קיימא סעיקי וי אורסי להיכנס בבית הכנסת בסכין ארוך, והטעם לפי שהתפלה מארכת מיו של אדם, והסכין מקצרת, דיש לחקור האם מותר להכניס סכין לבית המדרש כדי ללמד הלכות שחיטה.

הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א הומי"צ מחזיקי הדת

נראה להביא דמות ראייה מהא דאמרין בגמ' גיטין כ"ז ע"ב ב' על הפסוק כי עליך הורגנו כל היום אלו תלמידי חכמים שמראין הלכות שחיטה בעצמן ע"ש ברש"י וסתם תלמידי חכמים לומדים בבית המדרש, א"כ משמע דמותר להכניס סכין בבית המדרש כדי ללמד הלכות שחיטה.

איך אמר רבי יוסי בן קוסמא אפילו יתנו לו כל הכסף שבעולם איני דר אלא במקום תורה הרי מי שאומר כן נפשו רחבה כבלעם

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דכתוב בפרשת בלק כ"ב י"ח ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב וגו' וכתב ברש"י שנפשו של בלעם רחבה משום שאמר אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, דיש להקשות מהא דאיתא במשנה אבות פ"ק א' אמר רבי יוסי בן קוסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום אמר לי רבי מאיזה מקום אתה אמרת לי מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני אמר לי רבי רצונך שתהיה עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות אמרת לי בני אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה, וכי גם נפשו של ר"י בן קוסמא היתה רחבה והרי אדרבה מדברי ר"י ב"ק יש להוכיח כי נפשו היתה רחבה יותר מנפש בלעם, שבלעם לא אמר רק מלא ביתו וריב"ק אמר כל כסף וזהב שבעולם, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג שמעון מייכאל יואב ווערטעהיים שליט"א ברכפלד

שמעתי פעם בשם הקצקעקער רבי שאין נפקא מינה מה שהבן אדם אמר אלא מי זה הבן אדם שאומר והסביר בלעם לכאורה אמר דברים הכי יפים שאפילו תתן לי כל הון דעלמא לא אוכל לעבור את פי ה' מה אומר ע"ז רש"י מלמד שדעתו רחבה עליו, יעקב אבינו ע"ה אמר לבלב תן לי את החל אומר רש"י אפילו קל שבקלים לא אומר ככה אם כל זה יעצתה נשאר בחיר האבות שלא משנה מה שאתה אומר אלא מי זה שאומר.

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א בני ברק

הרה"ג חיים משה דרורי שליט"א כולל פונבז' בני ברק

הרה"ג יוסף חיי סימן טוב שליט"א מח"ס התפלה כ"ס ויוסף ירושלים

הבה"ח אהרן יוסף לוריא נ"ו ישיבת בעלזא ירושלים

נראה לתרץ, דאצל בלעם לא דברו על תשלום ומה לו לדון על כסף וודאי שזה נוגע מנפשו שנמשכת לכסף וכשאומר מלא ביתו חו"ט שנפשו רחבה, אבל הם הוכירו את ענין ריבוי הכסף בייחס למי שדובר עמהם שאמר לו שיבוא אל מקומו ויתן להם עושר רב ועל זה ענה לפי הבנתו שגם אם יתן לו כל כסף וזהב אינו חפץ בו.

הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס י"ג אם אני אוד"י

לענ"ד י"ל בס"ד שההדגשה בבלעם היא "ומחמד ממון אחרים". הדגשה זו נלמדת מדברי בלעם "אם יתן לי בלק מלא ביתו", כיון שלא הזכיר סתם כסף וזהב, אלא את הנמצא "בביתו של בלק" מכאן הראיה כי בלעם מחמד ממון אחרים, לעומתו גם רבי יוסי בן קוסמא הזכיר את ענין הכסף והזהב, אך הדגיש "כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם", אך לא את אלו שהם בבעלות פרטית, בזה מוכח שאינו מחמד ממון אחרים.

הרה"ג יוסף בן ציון רבינוביץ שליט"א כולל תולדות חיים י"ג

נראה לציון מה שתירץ ע"ז מורי זקניו הגאון הגדול רבי בצלאל ראקאו וצוקל"ה גאב"ד דגייטסהעד יצ"ו דאדרבא, חו"ט את גדולתו של ריב"ק שהרי הוא בא להראות את שפלות הכסף בעיניו מול התורה, וגופא לומר שאינו רוצה בהם, והראיה לזה הוא מהדרשות בחמש השנה, ושם ודאי מובן שהוא בא להשפיל את הכסף וזהב, מש"כ גבי בלעם דהוא באמת רצה מאוד לקחת אלא דהיה אנוס.

איך היה בלעם נביא הרי משה ביקש שלא תשרה שכניה על גוים ונתנו לו בקשה זו מה שהקשתם בשם הראשונים כיון שמושה ביקש מלפני הקב"ה שלא תשרה שכניה על אומות העולם, א"כ איך שרתה שכניה על בלעם, ותרצתם בשלושה אופנים.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה לתרץ שרק נתנו למשה הבקשה שלא תשרה השכניה על אומות העולם הבאים אחריו, אבל לא על בלעם משום שכבר שרתה עליו השכניה קודם שביקש מלפני הקב"ה.

הרה"ג אברהם יהודה ויסברג שליט"א ירושלים

מה שהבאתם תרוץ בשם רש"י פרשת כי תשא דכתב דאין דבריו של בלעם ע"י השראת השכניה רק נופל וגילוי עינים, לכאורה קשה דהרי רש"י בפרשת בלק כ"ב ה' כתב ואם תאמר מפני מה השרה הקדוש ברוך הוא שכניתו על גוי רשע, כדי שלא יהא פתחון פה לאומות לומר אלו היו לנו נביאים חורני למוטב, העמיד להם נביאים, חו"ט להדיא שכן שרתה עליו שכניה ובאמת כבר שאלתי זאת מזה זמן כבר את הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א וענה לי קצת השראת שכניה יש אצל גוים, והנה אח"כ מצאתי באמת בזהר רעיא מהימנא פרשת נשא ח' ק"ב ע"ב בזה"ל אי תימא דכך שריא על אומן דעלמא אף על גב דלא אתברי בהון שמאי וארעא וכל תולדין דבהון, לא שריא ודאי דמשה בעא מקודשא בריך הוא דלא תשרי שכניה על אומן דעלמא ויהיב ליה, הבלא דקיימא על אומן דעלמא מאן נפקא או על חייביא דאינון ערב רב מעורבין עם ישראל אלא ודאי לית כל אפיאי שוין, אפילו ישראל לאו אינון שוין, כ"ש אחרנין.

איך היה בלעם נביא הרי אין הקב"ה משרה שכניה אלא על חכם גבור ענין

מה שהקשתם בשם אחרונים איך היה בלעם נביא הרי איתא בגמ' נדרים ל"ח דאין הקב"ה משרה שכניתו אלא על גיבור ועשיר וחכם וענין, והרי אצל בלעם לא היו המעלות הללו, ותרצתם.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

יש לציון מש"כ בדרשות הר"ן דחוש החמישי שכתב ומה שאמר ר"י אין הקב"ה משרה שכניתו אלא על מי שישלמו בו כל התנאים הללו, אין הכוונה שלא יהיה כן לעולם, שכבר אמרו רבותינו ז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה בישראל לא קם אבל באומות העולם קם ואיזה זה בלעם וכו', ואין ספק שהאיש הזה בלעם לא נתקדש בפרישות ויראת חטא וכל שכן בעונה שהיא למעלה מהן, אלא אין הארבעה דברים דרבי יוחנן בכאן אלא כמה שיהיה תמיד, אבל לפעמים ישנתה לפי צורך השעה וכן איתא בשו"ת הרשב"א ח"א סי' תקמ"ח כי לצורך שעה או לפלא ניתנה הנבואה גם למי שאינו בעל אותם תנאים ע"י"ש.

האם גוי יכול להיות נביא

מה שהבאתם בשם שו"ת דברי יציב אוריח סימן ק"ט שהעיר על הרמב"ם שכתב לגבי נביא האומות משום דהוסיף או פירש מצוה, תיפוק ליה דשרקן הוא דאחר דשכיב משה ליכא נבואה בהם.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

נראה לתרץ לפי מה שהבאתם בשם האחרונים דמשה ביקש רק שבקיעות לא תשרה שכניה על גוי, אבל בדרך עראי לא ביקש לפי הג"ל אתי שפיר.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
לכירויות בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

ברכת מזל טוב
לראש כוללנו המסור לכל אברך
הרה"ג חיים משה פראנק שליט"א
לרגל שמחת הולדת בתו תחי' במז"ט
יהא רעוא שייזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו
בחי כחול
מכלל זכרון איתמר ירושלים

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג אברהם שפיצער שליט"א ירושלים
לרגל שמחת אירוסיו בנו
הבה"ח מורנו יקותיאל יהודה נ"ו
מבחריו ישיבת צאנו
עב"ג בת
הרה"ג נתן אהרן הכהן פייערשטיין שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
ידוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליוה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד
הרב יצחק פרגל שליט"א בית שמש
לרגל שמחת אירוסיו בנו
הבה"ח אברהם חיים נ"ו
מבחריו ישיבת סערט ויוניץ חיפה
עב"ג בת
הרה"ג דוד יהודה ויסבלום שליט"א חיפה
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
ידוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליוה בכל אשר יפנה